

„Mlynařík Jiřík“ – tip na přírodní četbu pro děti

Zooložka Jana Martinková, narozená v roce 1977 v Jablonci nad Nisou, má podle všeho zvláštní slabost pro mlynaříky. Napsala totiž knížku pro děti právě o jednom z nich, i když její specializací jsou i jiní obratlovci. Není na tom ale nic divného, že hrdinou příběhu je zrovna čiperný neposeda Jiřík. Má totiž podobné vlastnosti jako malí čtenáři, kteří si budou v knížce listovat nebo budou poslouchat předčítání.

Velmi dobře je obsah knížky vystižen v anotaci, kterou si můžeme přečíst například na webu Databáze knih (viz [zde](#)):

Ten nejjantastičtější příběh... je skutečný příběh přírody! Jde o příběh mlynaříka od vylihnutí až do doby, kdy sám zahnízdí. Od chvíle, kdy se mlynařík Jiřík narodil, můžeme se dívat na svět jeho očima. Nakoukneme dovnitř hnízda, prožijeme s ním první letecké pokusy. A protože se tenhle ptáček narodil náramně zvědavý, objevuje pro nás celý svět a prožívá velká dobrodružství... Autorka napsala tuto knihu s dostatečnou mírou odborné fundovanosti i schopnosti se nepodbízet čtenáři. Chtít ještě vnímat krásu živé přírody a zvířat v ní nejen jako těch využívaných a používaných, ale jako součást našich vlastních životů, jeví se už opravdu jako "nadstandard." A přece jde o podstatnou součást našich osudů, nemají-li být jen úprkem ke konci. Tohle všechno si možná dospělý čtenář Mlynaříčka, naštěstí, uvědomí. A bude-li jej pak číst, nebo s tímto vědomím daruje malému čtenáři, bude to dobrý a moc prospěšný krok. I proto, že tahle knížka, v níž i ilustrace jsou dílem autorky, vypráví svůj příběh nejen jako osud malého opeřence v kontextu velkého životaběhu přírody, ale je i pohledem "do zpětného zrcátka" - chování nás, lidí.

Knížka o Jiříkovi vyšla v roce 2008. Jak už bylo výše řečeno, autorka pokládá za největší dobrodružství a zázrak „obyčejné“ děje, které se odehrávají v přírodě všude kolem nás. Nepokládá za nutné vyšperkovat děj něčím vymyšleným, co by mělo tu typickou příchutí senzace, jakou se vyznačují komerční díla. Připomíná tím legendární „Rybaříky na Modré zátoce“, o kterých jsme měli článek [v čísle 6/2021](#). Nebo třeba podobně realistické vyprávění „Srneček Lojzík a jeho příhody“ ([viz číslo 2/2015](#)).

Nějaké to přizpůsobení dětské vnímavosti je samozřejmostí, a tak Jiřík i jeho rodiče, sourozenci a kamarádi mají svá jména a povídají si spolu ve větách tak jako my, lidé. To ostatně není daleko od toho, jak širokou škálu dorozumívacích prostředků mají drušní mlynaříci tak jako tak. Milosrdně je zatajena i vysoká úmrtnost skutečných mládat narozených ve světě, kde vládne přísný výběr podle síly, zdraví, opatrnosti, atd. atd.

Zrovna u mlynaříků platí, že se ve volné přírodě dožívají průměrně jen dvou až tří let. Dohánějí to snůškami vysokého počtu vajíček (8-12 a vzácně až 16), na nichž samička sedí v dokonale vystavěném hnízdě, vystlaného peřím nejrůznějších druhů ptáků (nasbíraných mj. i na nalezených uhynulých jedincích). Hnízdění probíhá dvakrát ročně a výsledkem je třeba i dvacet nadějných potomků. Je potom na nich, jak si povedou. V knížce se o tom píše takto:

Po ránu se sedm mladých mlynaříků vydalo směrem na jih, a Jakub a Jasmína letěli s nimi. Rodiče jim poradili, že za lesem je louka, a když ji přeletí, spatří rozlehlý starý sad. Tam bude potravy habaděj, a o přátelské stromy, ve kterých se mohou ukrýt a odpočívat, také nouze nebude. Zanedlouho doletěli na místo, které vypadalo přesně tak, jak ho rodiče popsali. Byl to les, nebyl to les. Staré ovocné stromy

byly menší, než stromy u nich doma. Ale byly pěkné, přívětivé a rozložitě. Pomalu na nich dozrávalo ovoce - třešně, jablka, potom přijdou hrušky... Ovoce, to sice nebylo nic pro mlynaříky, ale lákalo mnoho brouků, much, larviček a vajíček a na nich si smlsli. Hledali ve všech koutech, obratně poskakovali z větvičky na větvičku, ani chvíli se nezastavili, jako by byli nataženi na klíček. Houпали se i na vršcích velikých růžových keřů, kde bylo také mnoho drobného hmyzu k snědku. V sadu bylo světlo a zem pod stromy pokrývala vysoká, šťavnatá tráva. Když slunce zapadalo, kmeny stromů zežloutly a zčervenaly. Vzduch voněl půdou a zrajícím ovocem, z trávy se ozýval večerní koncert cvrčků a lučních kobylek. Líbilo se jim to - a tak si řekli, že v sadu zůstanou.

Jiřík si brzy našel nevěstu a stal se tatínkem. Co jim všem popřát? Aby jejich lužní les a jeho okolí nepostihla žádná pohroma. Hlavně ne taková, jaká je vyvolaná lidskou rozpínavostí, protože už takhle jsme si už vzali z našeho společného životního prostředí až příliš a je s podivem, že počet mlynaříků je u nás zatím víceméně stabilní. Je přece spousta druhů, jejichž stavy klesají a cesty nápravy se hledají jen velmi těžko.

Ale abychom nekončili tak smutně, vraťme se k Jiříkovi a k jeho vyvolené Marušce a potěšme se jejich rodinným štěstím:

Hlídá hnízdo a poklad v něm ostražitě a neúnavně. Cítí, že dovede všechno na světě, že udělá cokoli pro Marušku a jejich děti, ještě schované ve vajíčku. A že právě teď nastalo jeho největší a nejkrásnější dobrodružství. Mezitím se v hnízdě ozvaly tichounké hlásky. Zanedlouho skořápka jednoho vajíčka praskla. Vykouknul ostrý zobáček. Nejzvědavější ptáčátko už pospíchá na svět. Bude se jmenovat - Jiřík.

-ah-